

การเสริมสร้างค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ นักเรียนระดับประถมศึกษา (Value Building of Sufficiency Economics for Elementary Level Students)

ดร.สุเมธ งามกนก*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ที่ได้เรียนจากชุดการสอนก่อนและ หลังเรียน รวมทั้งเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากใช้ ชุดการสอนของนักเรียน ใน โรงเรียนขนาดต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 81 คน แบ่งเป็นนักเรียนของโรงเรียน วอนนภาศัพท์ จำนวน 20 คน โรงเรียน วัดบางเป้ง จำนวน 25 คน และ โรงเรียน บ้านแหลมแท่น จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื้อหาที่ นำมาใช้สร้างชุดการสอนเกี่ยวกับ แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ชุด 3 เรื่อง ได้แก่ การเรียนรู้ตนเอง เศรษฐกิจพอเพียง และการวางแผนการใช้จ่ายเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย ได้แก่ ชุดการสอนเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง แผนการจัดการเรียนรู้ แบบ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples และ การวิเคราะห์ ความแปรปรวน ทางเดียว (One Way ANOVA)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. ชุดการสอนเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.05 / 88.61 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจ พอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เศรษฐกิจ พอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

*ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาจ.ชลบุรี

อาจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำสำคัญ: การเสริมสร้างค่านิยม/เศรษฐกิจพอเพียง/ชุดการสอน

Abstract

The objectives of research were to construct instructional packages for building the sufficiency economic values for Pratomsuksa students, to investigate. The pretest-posttest achievements and value of sufficiency economics after using the instructional packages and also to compare those achievements and value of sufficiency economics as classified by school sizes.

The samples consisted of 81 Pratomsuksa 6 students from 3 schools; 20 students of Wonnaphasub school, 25 students of Watbangpeng School and 36 students of Banlaemtanschool which were selected by the mean of purposive sampling. The contents concern the sufficiency economics, strands of Social Studies Religion and Culture of Pratomsuksa 6 and divided into 3 units; self learning, the Sufficiency Economics and money spending plan. The instrument used in this research consisted of 3 instructional packages, lesson plan, achievement test and questionnaire of Sufficiency Economics' value percentage, mean, standard deviation, t-test and One Way ANOVA were employed for data analysis.

The results of research were as follows;

1. The instructional packages for Pratomsuksa 6 were at 80.05 / 88.61 and met the criteria of 80 / 80.
2. The posttest achievement and value of sufficiency economics were higher than the pretest, and there was significantly difference at .01 level.
3. The student's achievement and value of sufficiency economics different schools as classified by school sizes; small and large were not significantly differences.

Keywords: encouraging values; sufficiency economics; ; instructional packages

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัส เรื่อง "เศรษฐกิจพอเพียงเมื่อวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2540 ซึ่งได้มีการขนานรับนำแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติกันหลายหน่วยงาน แต่คนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของเกษตรกรในชนบทเท่านั้น แต่แท้จริงผู้ประกอบการอาชีพอื่น เช่น พ่อค้า ข้าราชการ และพนักงานบริษัทต่างๆ สามารถนำแนวพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้ เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นพระราชดำรัสที่พระราชทานให้ประชาชนดำเนินตามวิถีแห่งการดำรงชีพที่สมบูรณ์ สานติสุข โดยมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับ และใจตนเป็นที่สำคัญ

ซึ่งที่พระองค์ทรงรับสั่งมานั้น แท้ที่จริง คือวิถีชีวิตไทยนั่นเอง วิถีชีวิตไทยยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี ต่อมาได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติมมาโดยตลอด เพื่อให้เกษตรกร ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ มีความแข็งแรงพอ ก่อนที่จะไปผลิตเพื่อการค้าหรือเชิงพาณิชย์ โดยยึดหลักการ "ทฤษฎีใหม่" 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 มีความพอเพียง เลี้ยงตัวเองได้ บนพื้นฐานของความประหยัดและจัดการใช้จ่าย ขั้นที่ 2 รวมพลังกันในรูปกลุ่มเพื่อการผลิต การตลาด การจัดการ ด้านสวัสดิการ การศึกษา การพัฒนาสังคม และขั้นที่ 3 สร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพและขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย โดยประสานความร่วมมือกับ

ภาคธุรกิจ ภาคองค์การพัฒนาเอกชน และภาคราชการในด้านเงินทุน การตลาด การผลิต การจัดการและข่าวสารข้อมูล (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2549, หน้า 11)

สำหรับการดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับด้วยกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า 1-2) คือ เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลทั่วไป และเศรษฐกิจพอเพียงระดับเกษตรกร หลักการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญ คือ ประหยัด พึ่งพาตนเอง ประกอบอาชีพสุจริต หลีกเลี่ยงการแข่งขันทางการค้าอย่างรุนแรง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แสวงหาความรู้เพื่อให้มีรายได้พอเพียง และเลือกใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับสังคม ซึ่งลักษณะหรือองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เมื่อพิจารณาจากแนวความคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนามาโดยลำดับนั้น สรุปได้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงมี 2 รูปแบบ คือ เศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกินสามารถพึ่งตนเองได้ โดยไม่โลภมากและไม่เบียดเบียนคนอื่น และเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า คือ การแลกเปลี่ยนร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้ส่วนรวมได้รับประโยชน์และนำไปสู่การพัฒนาชุมชนและสังคมให้เจริญอย่างยั่งยืน อาจกล่าวได้ว่า เป้าหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำรงอยู่และปฏิบัติตนให้สมดุลไม่มากไป ไม่น้อยไป และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอก ซึ่งมีเงื่อนไขเบื้องต้นก่อนนำเอาปรัชญาไปใช้ คือ ต้องมีการเสริมสร้างพื้นฐานของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี นักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกใน

คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมซึ่งหัวใจของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ ทางสายกลาง และความมีเหตุผล มีหลักวิชาที่เกื้อหนุนความมีเหตุผล คือ ต้องอาศัยความรู้รอบคอบและระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

นวัตกรรมใหม่ๆ ที่ต่อยอดเสริมจากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง - ทฤษฎีใหม่ เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งมีผู้เข้าร่วมพัฒนานวัตกรรมเหล่านี้อย่างมากมาเพื่อถ่ายทอดแนวคิดค่านิยมและพฤติกรรมเศรษฐกิจพอเพียง เช่น วาระของชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ธุรกิจชุมชน หรือการรวบรวมประสบการณ์ของนักพัฒนาเอกชนและการกำหนดกลไกสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียน ซึ่งชุดการสอนมีลักษณะเป็นชุดของสื่อประสม และกิจกรรมหลาย ๆ ชนิด มีการจัดเรียงลำดับอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และลักษณะของเนื้อหาสาระที่ต้องการได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 (2550) มีกลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ซึ่งสถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย การปลูกฝังค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไม่ชัดเจน และขาดสื่อ นวัตกรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยมดังกล่าว นอกจากนี้สถานศึกษาที่ต่างขนาดกันมีการดำเนินงานปลูกฝังค่านิยมแตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนวอนนภาศัพท์

โรงเรียนวัดบางเป้ง และ โรงเรียนบ้านแหลมแทน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีความหลากหลายทางสถานภาพและพื้นฐานไม่เท่าเทียมกัน ด้วยสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่จะต้องปลูกฝังให้กับเยาวชน จึงได้จัดทำโครงการเสริมสร้างค่านิยมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้น โดยสร้างชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความประหยัด และวินัยทางการเงิน และทดลองใช้กับนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนในเรื่องความประหยัดและการมีวินัยทางการเงิน

วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการสอนเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง และค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนวัดบางเป้ง 228 คน โรงเรียนวอนนภาศัพท์ 212 คน และโรงเรียนบ้านแหลมแทน 365 คน รวมทั้งสิ้น 805 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ชุดการสอนในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 81 คน จากโรงเรียนวอนนภาศัพท์ จำนวน 20 คน โรงเรียนวัดบางเป้ง จำนวน 25 คน และโรงเรียนบ้านแหลมแทน จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย การใช้ชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และขนาดของโรงเรียน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง และค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดการสอน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และ

ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

3. แบบวัดค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.29-0.66 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

รูปแบบการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หลังจากใช้ชุดการสอน มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองใช้ชุดการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของชุดการสอน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยหาค่า E1 / E2

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงก่อน และหลังใช้ชุดการสอน ด้วยการทดสอบค่าที่ (t - test) แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน Dependent Samples

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หลังเรียน โดยใช้ชุดการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 การทดสอบค่าที่ (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน Dependent Samples

2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.50 / 88.61

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้ชุดการสอน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นที่น่าสนใจ และนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการใช้ชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างค่านิยมตามแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลจากการทดลองพบว่าประสิทธิภาพระหว่างการใช้ชุดการสอน มีค่าเท่ากับ 80.50 ส่วนประสิทธิภาพหลังชุดการสอนมีค่าเท่ากับ 88.61 ซึ่งสังเกตได้ว่าประสิทธิภาพระหว่างการใช้ชุดการสอนน้อยกว่าประสิทธิภาพหลังการสอน อาจมีสาเหตุเนื่องจากนักเรียนบางส่วนอาจจะยังไม่เข้าใจ หรือเข้าใจบ้าง เพราะนักเรียนเริ่มเรียนเป็นครั้งแรก หรืออยู่ในระหว่างการทำความเข้าใจกับบทเรียน ทำให้คะแนนมีค่าน้อยกว่าประสิทธิภาพหลังการสอน

เนื่องจากการดึงความสนใจให้กับนักเรียนในการทำกิจกรรม และการใช้สื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนเข้าใจ และเรียนรู้ได้ง่าย ประกอบกับนักเรียนมีพื้นฐานการเรียนรู้ค่อนข้างดี จึงทำให้คะแนนมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนประสิทธิภาพหลังการสอนที่มีค่าสูงกว่า อาจเป็นเพราะว่าการที่นักเรียนได้ทำกิจกรรม และการที่ผู้สอนให้นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาของบทเรียนที่เรียนมา ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น รวมทั้งแนวคิดเสริมธุรกิจพอเพียงกำลังเป็นที่ได้รับการสนองตอบ และนำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวาง (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2549, หน้า 1) ดังนั้นจึงส่งผลต่อประสิทธิภาพ ของชุดการสอนที่เป็นไปตามมาตรฐาน อาจมีสาเหตุดังต่อไปนี้

1) กิจกรรมที่นำมาใช้ร่วมคือสื่อการสอนประกอบคำบรรยาย ประกอบด้วย สื่อต่างๆ ใบความรู้ ใบงาน รูปภาพแบบฝึกหัด และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้สอดคล้องกับเนื้อหา และพัฒนาการตามวุฒิภาวะของนักเรียนทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนเกิดความพอใจ สนุกสนานต่อการเรียนรู้ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์จากการวัดผลประเมินผลมีประสิทธิภาพมากขึ้น (มาลัยพร ทองสีเข้ม, 2542, หน้า 10)

2) สื่อการสอนที่นำมาใช้ในการศึกษาทดลองมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bruner (Bruner) (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2547, หน้า 298) ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเองมากที่สุด สื่อการสอนที่นำมาสอนในการทดลองครั้งนี้ ได้เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงเพราะได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวเอง

3) สื่อการสอนที่นำมาใช้ศึกษาทดลอง มีระยะเวลาเหมาะสมกับเนื้อหาที่ใช้ทดสอบ ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้จากสื่อการสอนดังกล่าว โดยการเรียนรู้จากสื่อประสมหลาย ๆ ประเภท ซึ่งนักเรียนระดับประถมศึกษาอายุ 6-12 ปี จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี ถ้าเรียนจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม (ดวงเดือน อ่อนน่วม, 2535, หน้า 12-13)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่านิยมตามแนวคิดเสริมธุรกิจพอเพียงของนักเรียน หลังเรียนโดยใช้ชุดการสอน เรื่อง เสริมธุรกิจพอเพียง ทั้งในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกันนี้อาจเนื่องมาจาก ชุดการสอนที่สร้างขึ้นนั้น เป็นชุดกิจกรรมผสมที่ดี เหมาะสมกับผู้เรียน มีกิจกรรมหลากหลาย และดึงดูดความสนใจ เกิดความซาบซึ้งเห็นคุณค่าของเสริมธุรกิจพอเพียง และเกิดเป็นค่านิยมที่สอดคล้องกับปรัชญาเสริมธุรกิจพอเพียง จึงทำให้นักเรียน ไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ต่างก็มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่านิยมตามแนวคิดเสริมธุรกิจพอเพียง หลังเรียนไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัฒนาการณ์ ฉัตรวิโรจน์ (2545, หน้า 94) ที่ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้เรียนโดยใช้ชุดการสอนเพื่อส่งเสริมความรู้เสริมธุรกิจพอเพียงในโรงเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก ชุดการสอนที่สร้างขึ้น เป็นสื่อการสอนประกอบคำบรรยาย เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นสื่อที่เหมาะสมกับรูปแบบการทดลองชนิดมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 142) นอกจากนี้ยังมีการจัดระบบการเรียนรู้ ที่มุ่งผู้เรียน

เป็นสิ่งสำคัญ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม นำเสนอเหตุผลและแสดงความคิดด้วยตัวเอง (อภิรัชย์ พันธเสน, 2550, หน้า 7) ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ทำให้ผู้เรียนมีความพอใจ และเข้าใจในบทเรียน จึงทำให้สื่อการสอนประกอบคำบรรยายมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด (อารี เรื่องสมบูรณ์, 2551, หน้า 112) และก่อให้เกิดความเข้าใจ รู้สึกซาบซึ้ง และเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวโน้มนำที่จะเกิดค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดี ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ พงศ์รัตน์ (2551, หน้า 59) ที่ได้ศึกษาพบว่าชุดการสอนสามารถทำให้นักเรียนระดับประถมศึกษาเห็นคุณค่าของการใช้จ่ายตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ได้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ (2545, หน้า 71) ที่ได้ศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ ซึ่งพบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการอาชีพ มีความรู้และค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาคำวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ก่อนที่จะนำสื่อการสอนประกอบคำบรรยายมาใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาเอกสาร กิจกรรม และคู่มือการใช้สื่อเป็นอย่างดีก่อนที่จะไปสอน

เพื่อให้คุณนินการสอนเห็นไปอย่างราบรื่น และเป็นไปตามลำดับขั้นตอน

2. ครูผู้ดำเนินการสอนควรมีการบันทึกปัญหา และข้อสงสัยที่นักเรียน ชักถามไว้เพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงชุดการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะอาจมีข้อบกพร่องบางอย่างที่ยังไม่พบ จึงควรมีการติดตามผลการใช้เพื่อเกิดผลดีสำหรับการนำไปใช้ในครั้งต่อไป

3. การเสริมสร้างค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ครูผู้สอนควรสอดแทรก และเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงคุณค่าของการปฏิบัติตนตามแนวทางแห่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

4. ครูควรเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการปฏิบัติตน ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน ได้ยึดถือและปฏิบัติตาม จึงจะทำให้ นักเรียน มีค่านิยม และพฤติกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระหว่างการใช้สื่อการสอนประกอบคำบรรยายกับวิธีการสอนปกติหรือกับวิธีสอนอื่นๆ

2. ควรมีการศึกษาวิธีการเสริมสร้างค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการใช้สื่อผสมประเภทอื่น

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนประเภทอื่น ๆ เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่ พิเศษ โรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะและลักษณะพิเศษหรือโรงเรียนประเภทศึกษาสงเคราะห์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์. (2545). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงเดือน อ่อนน่วม. (2535). การเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชมรมเล็ก.
- พงศ์ รัตนะ. (2551). พฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. (2545). บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมวิทยา การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มาลัยพร ทองสีเข้ม. (2542). การสร้างชุดการสอนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องรูปเรขาคณิตและรูปสมมาตรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดประดู่หน้าท่าไข่ (มงคลเพิ่มประชานุกูล) อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2549). เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2550, จาก <http://www.chaipat.or.th>.
- สุรางค์ ใ้วตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. (2550). ข้อมูลทั่วไป. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2550, จาก <http://www.chon1.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2549, จาก <http://www.doac.go.th>.
- อภิญญา อิงอาจ. (2546). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาสถิติเบื้องต้นเรื่อง ทฤษฎีความน่าจะเป็นเบื้องต้น. สืบค้นเมื่อ 6 มกราคม 2551, จาก <http://ictm.utcc.ac.th/download/th/20060303073603.doc>
- อภิชัย พันธเสน. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สถาบันการจัดการเพื่อชุมชนและสังคม มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- อารี เรืองสมบูรณ์. (2551). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. สืบค้นเมื่อ 6 มกราคม 2551, จาก <http://kroo.ipst.ac.th/teacher/result>